

CHATGPT

INFORMAČNÍ A PRACOVNÍ LISTY PRO ŽÁKY A ŽÁKYNĚ

aidetem.cz/metodiky

Verze: 06 2023

Materiál vypracovala: Eva Nečasová

Jazykové korektury: Marcela Wimmerová

[připomínkový formulář →](#)

Pracovní a informační listy pro žáky a žákyně

ChatGPT

Slovo úvodem

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,

dostávají se vám do rukou pracovní listy, které slouží žákům a žákyním jako stručný úvod do aplikace ChatGPT. Práce s nimi nevyžaduje žádné vstupní znalosti ani dovednosti. Jejich cílem je představit silné stránky této aplikace a zároveň upozornit na její limity. Děkujeme, že máte chuť, energii i odvahu seznamovat děti s tématem umělé inteligence.

– tým iniciativy AI dětem

15
minut

Základní
orientace
v tématu

Tato lekce učí žáky a žákyně pracovat s aplikací ChatGPT, kterou naleznete na adrese: chat.openai.com. Aplikaci lze využít v neplaceném režimu, ale vyžaduje přihlášení skrze e-mail a ověření pomocí telefonního čísla.

1
minuta

Hledáte
podporu?

Nevíte si rady? Připojte se do [FCB skupiny AI dětem](#) → a zeptejte se komunity nebo správců.

Chcete-li získat obecný přehled o umělé inteligenci, připravili jsme pro vás [online příručku](#).

Informace o materiálu

Ročníky

7.–9. ročníky ZŠ, víceletá gymnázia a SŠ

Výukové cíle

- 1) Žáci a žákyně definují silné a slabé stránky aplikace ChatGPT.
- 2) Využívají aplikaci efektivně a smysluplně.
- 3) Popíší, co znamená etické využívání aplikace.

Aktivity

- 1) Žáci a žákyně si přečtou úvodní část s informacemi o aplikaci.
- 2) S využitím digitálního zařízení pracují s aplikací.
- 3) Diskutují o etickém využívání aplikace ve školách.

Pomůcky

pracovní listy, notebooky/tablety/stolní počítače, připojení k internetu, případně projekční zařízení

Výstupy RVP

Informatika

- I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat

Učivo

- data, informace: získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat

Digitální kompetence

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání

Slovníček pojmů

Umělá inteligence (AI – Artificial Intelligence)

Žádná z definic termínu umělá inteligence vlastně není ustálená. Všechny se ale shodují v tom, že to je systém, který simuluje lidské myšlení a akce.

Umělá inteligence má obvykle formu počítačového programu a slouží k řešení úloh, k nimž byl dříve potřeba značný lidský intelekt, a byly tedy doménou lidí.

Je to také kromě jiného i vědecký obor s počátky sahajícími do první poloviny 20. století. Jeho důležitou vlastností je, že se inteligentním systémům snaží nejen porozumět, ale zejména je tvořit.

Více na: aidetem.cz/co-je-ai

Strojové učení (ML – Machine Learning)

Stejně jako se člověk umí učit ze zkušeností, jsou toho schopny i člověkem vytvořené stroje. A stejně jako my lidé, tak i stroje k tomu potřebují data (a zkušenosti).

Stroje k učení využívají metodu, která se nazývá strojové učení. Ta umožňuje systémům umělé inteligence, aby nebyly jen souborem předem naprogramovaných akcí, ale aby samy přicházely s novými řešeními.

Cílem metod strojového učení je odhalit vzory vyskytující se ve velkém množství dat.

Více na: aidetem.cz/strojove-uceni

Big data (velká data)

Jedná se o různorodá data v mnoha formátech, lišící se velikostí a strukturou. Hlavní myšlenkou za velkými daty je to, že skoro všechny naše činnosti zanechávají digitální stopu, a ta může být využita k analýze.

Roli hraje také výrazné zlevnění ukládání dat a jejich zpracování. Je jich typicky tolik, že jejich zpracování vyžaduje nové přístupy. Například takové, kdy jsou data ukládána a zpracovávána za pomoci velkého množství počítačů a jejich paměťových úložišť, a to platí i pro moderní metody strojového učení.

Generativní model

Generativní model je koncept v oblasti strojového učení, který se pokouší naučit se skrytým vzorcům v datech tak, aby byl schopen vygenerovat nová data, která následují tytéž vzorce. To může zahrnovat vytváření nových obrazů, textu, zvuků a dalších typů dat. V současnosti nejznámější generativní modely jsou například ChatGPT, Midjourney, DALL-E apod.

Velký jazykový model (Large Language Model – LLM)

Velký jazykový model (jako například GPT) je sofistikovaný počítačový program, který je určen ke zpracování a modelování textu. Může být využit například pro strojový překlad, rozpoznávání řeči, generování odpovědí na otázky, či syntézu literárního díla.

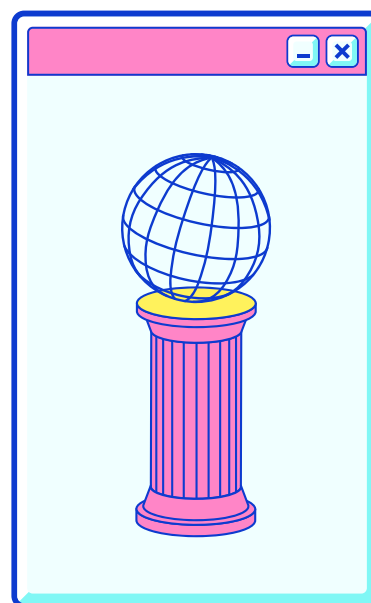
Tyto modely jsou trénovány na obrovských objemech dat (tzv. **korpusech**) – například na datech získaných z internetu ([Common Crawl](https://commoncrawl.org/)), digitalizovaných knihách nebo Wikipedii.

Na světě je jich jen několik a jsou z důvodů nároků na počítačový hardware vytvářeny jen velkými společnostmi. V současnosti jsou nejznámější GPT-3 (OpenAI), Megatron-Turing (Microsoft a Nvidia), LaMDA (DeepMind) nebo Llama (Meta).

Proces vzniku velkého jazykového modelu může být (velmi zjednodušeně) rozdělen do tří kroků:

- výběr korpusů: ty by měly být dostatečně velké a rozmanité,
- trénování modelu: model je trénován na datech pomocí algoritmů strojového učení,
- validace a testování: model je zkoušen na datech mimo trénovací sadu, upravován a dále vylepšován.

Nakonec je model nasazen pro reálné použití, například pro vedení konverzace (chatboti), překlad textů apod.

Použití aplikace ChatGPT dětmi

Dle podmínek užití společnosti OpenAI (provozovatel ChatGPT) mohou ChatGPT využívat děti až od 13 let. Potřebují k tomu však souhlas zákonného zástupce, typicky rodiče.

Děti mladší 13 let nemohou ChatGPT samostatně používat, i kdyby měly souhlas rodičů. Studentům starším 18 let v jeho využití nic nebrání.

Naše doporučení k užívání ChatGPT v hodinách

V případě, že žáci a žákyně ještě nedosáhli věku 13 let, doporučujeme s ChatGPT pracovat skupinově, kdy pedagog ovládá aplikaci, ale dotazy jsou kladeny skupinově.

Pokud žáci a žákyně dosáhli věku 13 let, získajte souhlas zákonných zástupců. V případě, že to není možné, pracujte skupinově (jako v prvním případě).

Komu patří obsah v aplikaci ChatGPT

Obsah patří uživateli aplikace.

V pravidlech aplikace je výslovně uvedeno, že veškerý vygenerovaný obsah patří uživateli. Uživatel je ale povinen vždy uvést, že obsah byl vytvořen prostřednictvím ChatGPT. Není dovolené vydávat obsah z ChatGPT za své vlastní autorské dílo.

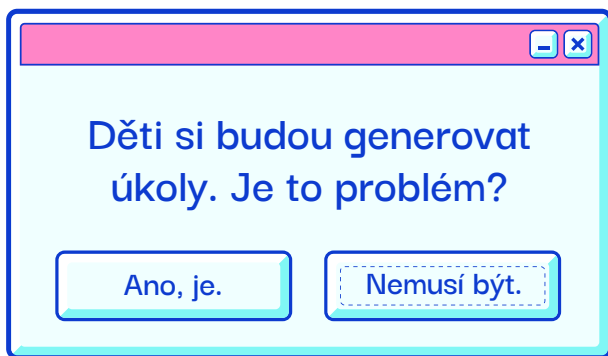
S vlastnictvím obsahu se pojí odpovědnost za obsah.

Důležité je vědět, že provozovatel služby ChatGPT se zříká jakékoli odpovědnosti za vytvořený obsah. Je na každém uživateli, aby si sám výstupy před jejich publikací zkontroloval.

Registrace do služby ChatGPT

- Provedete ji na adrese chat.openai.com.
- Doporučujeme, aby ji žáci a žákyně provedli doma, protože ve třídách to při hromadné registraci z jedné IP adresy občas zlobí.
- Služba vyžaduje zadání e-mailu a ověření skrze telefonní číslo.**
V případě, že nepřijde na zadané telefonní číslo ověřovací kód, může to být tím, že jsou v nastavení mobilního telefonu zablokovány SMS z neznámého čísla.
- V neplaceném režimu je služba ChatGPT občas nedostupná.
- Placená verze stojí cca 20 dolarů měsíčně – generuje výrazně rychleji, je vždy dostupná a obsahuje novější model GPT-4 a rozšíření.

Důraz na porozumění textu

ChatGPT přináší úplně nové obzory při práci s textem. Přemýšlíte-li o jeho zapojení do hodin, máme pár tipů, na co se zaměřit.

- Kladte důraz na porozumění textu. Ve chvíli, kdy si mohou žáci a žačky snadno vygenerovat téměř jakýkoliv obsah, je dobré vést je ke snaze mu porozumět.
- Zkoušejte nové cesty, jak zadávat úkoly. Výstupy mohou být komplexnější, než jen text.
- Definujte, v rámci jakých aktivit žáci a žačky mohou/nesmí ChatGPT využívat. Vysvětlete srozumitelně proč.

Prostředí důvěry ve třídě

Žáci a žačky s velkou pravděpodobností budou generátory textu využívat, i když jim to zakážete. Tato technologie tu s námi je a bude. Zásadní je umět ji využívat smysluplně, v náš prospěch. Vytvořme pro děti takové podmínky, aby ji mohly svobodně a beze strachu objevovat. Samozřejmě společně s námi.

ChatGPT jako pomocník pro pedagogy

ChatGPT pomáhá i pedagogům – při přípravě na hodiny nebo například v hodnocení. Vytváříme pro vás Průvodce ChatGPT pro učitele, který najdete na adrese gptveskole.cz.

**TISKNUTELNÉ INFORMAČNÍ A PRACOVNÍ LISTY
PRO ŽÁKY A ŽÁKYNĚ NA DALŠÍCH STRANÁCH**

CHATGPT

CO O CHATGPT POTŘEBUJEŠ URČITĚ VĚDĚT

INFO LISTY

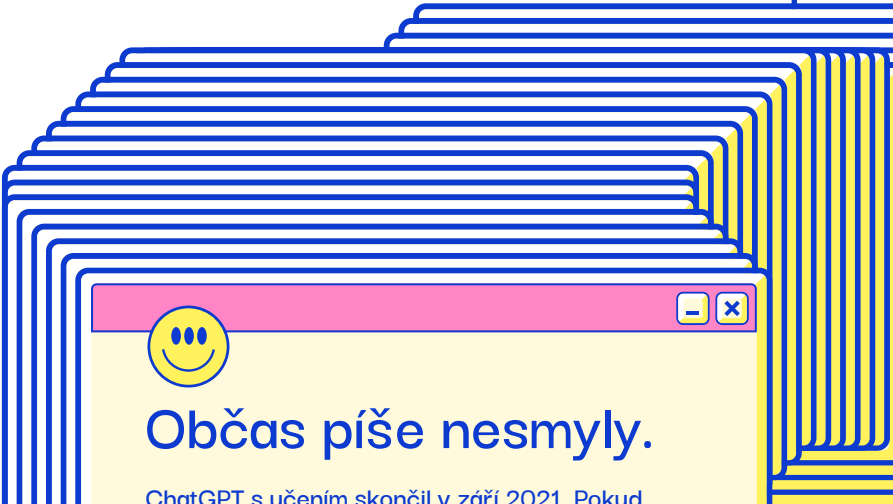

ChatGPT je počítačový program.

Byl vytvořen tak, aby uměl psát jako člověk a odpovídal na tvé otázky. Naučil se to z velkého množství knih, webových stránek a dalších textů a teď tyto informace využívá, aby s tebou komunikoval.

 Nevidí na internet.

Na to musíš mít speciální rozšíření, které je v placené verzi.

 Nic necítí a také si nic nemyslí. Fakt.

Možná to někdy vypadá, že je to naopak, ale nenech se zmást. Nerozumí tomu, co píše. A tak vše, co ti radí, ber s rezervou. Přemýšlej o tom vlastní hlavou nebo se někoho zeptej.

 Občas píše nesmyly.

ChatGPT s učením skončil v září 2021. Pokud chceš, aby ti odpovídal na aktuálnější otázky, bude si vymýšlet. A vymýšlí si i jindy. Nad vším, co ChatGPT vygeneruje, uvažuj a informace si ověřuj.

2/5

CHATGPT

NA TOHLE SI DEJ, PROSÍM, POZOR

INFO LISTY

VERZE 01
ČERVEN 2023
AIDTEM.CZ

Pozor na soukromí.

Nikdy do ChatGPT nepiš soukromé věci – ani o sobě, ani o někom jiném. Nesdílej nic, co bys neřekl/a člověku na ulici.

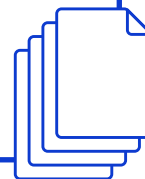
Vše ověřuj, nad vším přemýšlej. Dvakrát.

ChatGPT z podstaty svého fungování občas píše nesmysly. Pokaždé se snaž porozumět významu toho, co vygeneroval – třeba i slov, které neznáš. Fakta automaticky ověřuj.

Uváděj ChatGPT jako zdroj.

ChatGPT je nástroj jako každý jiný a není důvod, proč tajit, že jsi ho využil/a například na vypracování úkolu nebo jinak.

Copy/paste nestačí.

Přesně tak.

ChatGPT
je pomocník.

Nedokáže ale přemýšlet jako ty. Nauč se s ním pracovat a správně mu pokládat otázky, aby tvé výsledky byly skvělé. Přemýšlej nad vygenerovaným obsahem a posuzuj ho. Copy/paste nestačí.

Kvality ChatGPT

- 😊 Má skvělé nápady.
- 😊 Může tě hodně naučit.
- 😊 Skvěle se s ním hrají hry.

VS.

Limity ChatGPT

- 😞 Občas si vymýšlí.
- 😞 Nezná současnost.
- 😞 Nepřemýšlí, generuje.

3/5

CHATGPT

PÁR NÁPADŮ, JAK VYUŽÍT CHATGPT

PRACOVNÍ LISTY

VERZE 01
ČERVEN 2023
AIDETEM.CZ

Jdeme vyzkoušet pár promptů!

Prompt je vše, co do ChatGPT napíšeš.

Prompt vkládáš dolů do okénka v aplikaci ChatGPT. Pak stiskneš klávesu Enter.

Zaškrtni, pokud jsi prompt vyzkoušel/a.

Nápady na prompty (vše, co je v [hrnatých závorkách] nahraď svým výrazem a závorky vymaž):

Tabulky

Do ChatGPT vlož prompt: Vytvoř tabulku o dvou sloupcích a pěti řádcích. V levém sloupci uveď [základní funkce ChatGPT], v pravém sloupci [jejich popis].

Kvízy

Prompt: Vytvoř kvíz s 5 otázkami a s možností více odpovědí, který ověří znalost [nejčastějších dřevin v České republice].

Emotikony

Prompt: Popiš [děj prvního dílu Harryho Pottera – Harry Potter a Kámen mudroců] pomocí emotikonů.

Vtipy

Prompt: Vymysli nejvtipnější vtip na světě.

Myšlenkové mapy

Prompt: Vygeneruj myšlenkovou mapu v kódu PlantUML na téma [svět Minecraftu].

ChatGPT by ti měl vygenerovat kód. Ten zkopíruj a jdi v prohlížeči na adresu: plantuml.com/plantuml
Do prázdného okénka vlož kód. Za chvíli se ti zobrazí myšlenková mapa.

4/5

CHATGPT

PÁR NÁPADŮ, JAK VYUŽÍT CHATGPT

PRACOVNÍ LISTY

VERZE 01
ČERVEN 2023
AIDETEM.CZ

Slovníčky

Prompt: **Vytvoř slovníček pojmů a definic na [téma] pro spolužáky [9.] ročníku.**
Všechny pojmy a definice ale nezapomeň ověřit!

Doplňovačky

Prompt: **Vygeneruj text dlouhý zhruba 150 slov o [Chucku Norrisovi a jeho cestě do Mordoru],**
přičemž všechna [slovesa] nahraď těmito znaky _____. Příklad: Chuck Norris ____ strmou cestou.

Dobré výsledky z ChatGPT většinou nezískáš hned,
ale až když aplikaci dáváš zpětnou vazbu na to, co vygenerovala.

Diagramy

Prompt: **Vygeneruj koláčový graf v kódu Mermaid, který znázorní [poměr vitamínů v borůvkách].**
ChatGPT by ti měl vygenerovat kód. Ten zkopíruj a jdi v prohlížeči na adresu: mermaid.live
Do prázdného okénka vlevo vlož kód. Ihned se ti zobrazí koláčový graf. A můžeš vyzkoušet i další.

Hraní rolí

Prompt: **Jsi [Creeper z Minecraftu].** Povídej si se mnou o tom, jak se máš. A přitom mi vždy zadej
[jednoduchý úkol, ve kterém si vyzkouším práci s Redstone]. Poté ti povím, jak se mi podařilo úkol
splnit, ty to zhodnotíš a dáš mi navazující úkol.

Textové hry

Prompt: **Snažím se lépe porozumět [době kamenné v pravěku].** Vytvoř kreativní dobrodružnou
textovou hru, v níž mě vyzýváš, abych si vybral/a jednu z možností, než přeju k další části příběhu.

5/5

CHATGPT

PÁR NÁPADŮ, JAK VYUŽÍT CHATGPT

PRACOVNÍ LISTY

VERZE 01
ČERVEN 2023
AIDETEM.CZ

3D objekty

Prompt: Vygeneruj 3D model [kostky] v kódu OpenSCAD.

Vygenerovaný kód zkopíruj a jdi v prohlížeči na adresu: openscad.cloud/openscad

Vlož ho do levého okénka a klikni na tlačítko Play.

Sem můžeš napsat své nápady na prompty:

Vidíš nějaké smysluplné využití ChatGPT? A pokud ano, popiš jaké.

V jakém předmětu/předmětech nebo tématu/tématech by se dal nejlépe využít?

Odhlalil/a jsi nějaké slabé stránky ChatGPT? A pokud ano, jaké?